

NETECHNICKÉ SHRnutí PROJEKTU POKUSŮ

Název projektu pokusů

Ekologie skorce vodního (*Cinclus cinclus*) v západních Čechách

Doba trvání projektu pokusů 2020-2024

Klíčová slova - maximálně 5 skorec vodní, nocoviště, potravní chování, výběr partnera,

Účel projektu pokusů - označte jej křížkem (x) do prázdného políčka

☒	základní výzkum
☐	translační nebo aplikovaný výzkum
☐	vývoj, výroba nebo zkoušení kvality, účinnosti a nezávadnosti léčiv, potravin, krmiv a jiných látek nebo výrobků
☐	ochrana přírodního prostředí v zájmu zdraví a dobrých životních podmínek lidí nebo zvířat
☐	zachování druhů
☐	vyšší vzdělávání nebo odborná příprava
☐	trestní řízení a jiné soudní řízení

Cíle projektu pokusů (např. řešené vědecké neznámé nebo vědecké či klinické potřeby)

Cíle projektu lze shrnout do následujících bodů:

- 1) Objasnit habitatové preference na různých geografických škálách (porovnání charakteristik vodních toků s výskytem a bez výskytu druhu, habitatové preference v rámci vodního toku a v rámci teritoria). Mezi sledované parametry vodních toků bude patřit například průtok, výška hladiny, pH, konduktivita, potravní nabídka, nabídka ovsedávek k lovu, nabídka hnízdních příležitostí.
- 2) Popsat variabilitu potravního chování v závislosti na vybraných faktorech (charakteristiky teritoria, kvalita jedince, kvalita teritoria). Mezi studovanými parametry bude například frekvence ponorů a lovecká úspěšnost.
- 3) Stanovit reprodukční úspěšnost druhu v závislosti na vybraných faktorech (např. kvalita teritoria či jedince/páru).
- 4) Na základě genetických analýz stanovit míru příbuznosti studovaných jedinců/párů. Odebrané vzorky budou také sloužit pro pozdější zjištění výskytu mimopárové fertility.
- 5) Zjistit, které vlastnosti mostních konstrukcí vedou k obsazení nocovišť a hnízdišť.
- 6) Na základě pravidelných sběrů vývržků na nocovištích stanovit složení potravy sledovaných párů a popsat její variabilitu během roku.
- 7) Po ukončení studia potravního chování (od roku 2011) bude probíhat experiment za účelem objasnění výběru partnera. Součástí komunikace je u skorce vodního mrkání očním víčkem, kdy bílé zbarvené víčko je nápadně kontrastní oproti tmavému zbarvení zbytku hlavy. Signál je možné pozorovat na desítky metrů. Domníváme se, že se jedná o vnitrodruhový signál, který může být zároveň jedním z klíčů při výběru partnera. Abychom ověřili funkci tohoto chování, budou jednotlivé páry rozděleny v předhnízdním období do 4 skupin: 1) kontrolní skupina bez zásahu, 2) víčko zbarvené u samice, 3) víčko zbarvené u samce, 4) víčko zbarvené u obou pohlaví. Vzhledem k tomu, že usuzujeme na roli zmíněného chování během reprodukce, bude následně vyhodnocena reprodukční úspěšnost jednotlivých párů. Pro každou kategorii experimentu předpokládáme využití 5 párů (celkem 20 hnízdních párů).

Pravděpodobné potenciální přínosy projektu pokusů (jak by mohlo být dosaženo pokroku ve vašem vědním oboru nebo jaký přínos by z něj člověk či zvířata mohli mít)

Skorec vodní patří mezi málo studované druhy pěvců České republiky. Předpokládáme, že výzkum výrazně rozšíří znalosti o tomto druhu. Studium potravního chování, složení potravy a výběr partnera nebyl v České republice u skorce vodního dosud studován.

Druhy a přibližné počty zvířat, jejichž použití se předpokládá

Skorec vodní, v pokusu je plánována manipulace s celkem 60 jedinci ročně (včetně kroužkování mláďat).

Jaké jsou očekávané nežádoucí účinky u zvířat? Jaká je navrhovaná míra závažnosti? Jak bude se zvířaty naloženo po skončení pokusu?

Nežádoucí účinky neočekáváme. Klasifikace závažnosti je mírná. Po manipulaci budou zvířata vypuštěna do volné přírody.

Uplatňování 3R (replacement, reduction, refinement)

Nahrzení používání zvířat: Uveďte, proč je nutné použít zvířata a proč nemohou být využity alternativy bez použití zvířat.

Projekt je zaměřený na studium ekologické plasticity druhu ve volné přírodě, simulace faktorů nelze v laboratoři dosáhnout.

Omezení používání zvířat: Vysvětlete, jak lze zajistit použití co nejmenšího počtu zvířat.

Počet použitých zvířat se do velké míry odvíjí od momentální velikosti populace. Pro statistické je nutné využít výše uvedené počty jedinců. Při nižších počtech by získané výsledky nebyly důvěryhodné.

Šetrné zacházení se zvířaty: Vysvětlete volbu druhu zvířat a proč se v případě tohoto zvířecího modelu jedná o nejšetrnější použití z hlediska vědeckých cílů.

Vysvětlete obecná opatření, která budou přijata za účelem snížení újmy způsobené zvířatům na minimum.

Odběr krve, měření, vážení a barvení očních víček bude probíhat pod dohledem osoby kvalifikované dle § 17, zákona 246/1992 Sb. v platném znění. Doba manipulace bude minimalizována. Během nočních kontrol dojde k minimálnímu rušení pomocí svítilny za účelem zjištění obsazenosti nocoviště.